

Til behandlingsinstitutionerne for stofmisbrug, væresteder i Danmark, stofindtagelsesrum, Rigspolitiet, toldmyndigheder, retsmedicinske institutter, Giftlinjen på Bispebjerg og AMK.

2. version, 8. juni 2018

Stærke fentanyl-analoger koster dødsfald i misbrugsmiljøet

Inden for relativt kort tid har Sundhedsstyrelsen fået indberettet i alt 10 dødsfald, der relaterer sig til fire forskellige såkaldte fentanyl-analoger. Det drejer sig om stofferne *2-fluorofentanyl* (også kaldet ortho-fluorofentanyl), *acryloylfentanyl*, *methoxyacetylfentanyl* samt *cyclopropylfentanyl*. Der er fundet yderligere to fentanyl-analoger, *carfentanyl* (*carfentanil*) og *furanylfentanyl*, i beslag indsendt fra told og politi. Det kan ikke udelukkes, at der er andre fentanyl-analoger ude i misbrugsmiljøerne, der også kan forårsage dødsfald, som har været relateret til fentanyl-analogerne.

8. juni 2018

Sagsnr. 1-2610-62/1
Reference kag@sst.dk
T 72227757
E fob@sst.dk

Ni ud af de 10 dødsfald er sket i Jylland, og langt de fleste er sket blandt "kendte" stofbrugere. Fentanyl-analogerne er påvist i dødsfaldet både alene og sammen med andre illegale stoffer. I hovedparten af sagerne er det konkluderet, at fentanyl-analogerne har bidraget til dødsårsagen. I mange andre EU-lande er der også rapporteret om en række dødsfald, som har været relateret til fentanyl-analoger.

De ovennævnte stoffer er beslægtet med fentanyl, der et syntetisk opioid og anvendes til human og veterinært medicinsk brug som smertestillende og til bedøvelse. Dog er fentanyl-analogerne karakteriseret ved at være uautoriseret producerede efterligninger af fentanyl som lægemiddel, men væsentlig stærkere. **Fentanyl-analogerne er omkring 75 – 10.000 gange så stærke som morfin.** Grundet stoffernes særlige styrke, skal der meget små mængder til at forårsage akutte forgiftninger, og det er nemt at overdosere.

Efter indtag kan ses symptomer som eufori, nedsat bevidsthedsniveau, kvalme, opkastninger, lavt blodtryk, langsom puls og hæmning af vejrtrækningen, som kan medføre dødsfald. Under ukontrollerede forhold, hvor stofbrugere har injiceret fentanyl i ukendt dosering, er hæmning af vejrtrækningen beskrevet allerede efter 2 minutter, hvilket gør det ekstremt farligt at indtage i forhold til andre morfika, som heroin, hvor overdosen udvikles langsommere.

I alt overvåges ca. 30 forskellige fentanyl-analoger i Europa, herunder de seks analoger, der indtil nu er fundet i Danmark. De fleste fentanyl-analoger, der overvåges, og som er fundet i Danmark eller i EU-landene er omfattet af bekendtgørelsen om euforiserende stoffer eller på vej til at blive det.

Vi anbefaler at de professionelle der er i kontakt med relevante stofbrugere/brugermiljøer advarer mod at indtage fentanyl-analogerne.

Behandling ved overdosering med analogerne

Den umiddelbare behandling er indgift af Naloxon og kunstig ventilation som i de fleste tilfælde vil vende overdosis. Det er vigtigt at Naloxon indgives så hurtigt som muligt og at der gives kunstig ventilation til personen selv har vejrtrækning. Hvis der er forgiftning med de meget toksiske fentanyl-analoger kan der være behov for at indgive adskillige doser i samlet mængde på 4-8 mg eller mere, før der ses en effekt. Ved brystvægsrigiditet (wooden chest) er behandlingen ligeledes Naloxon og kunstig ventilation. Der kan yderligere gives muskelrelaxans og respiratorbehandling efter ankomst til akutmodtagelse

Falsk medicin

I forbindelse med et af de seneste dødsfald blev der fundet en tablet i en uautoriseret medicinindpakning, der lignede en professionel indpakning. Indholdsstoffet viste sig at være methoxyacetylfentanyl og ikke det smertestillende lægemiddel, oxycodon, som ellers stod på indpakningen. Methoxyacetylfentanyl blev også påvist i det relaterede dødsfald. Lignende falsk indpakning er også set i Sverige for nylig.

Det er således tale om en særlig risiko, hvor brugeren tror det er noget andet, end det reelt er, og som gør brugen og reaktionen ved indtag uforudsigelig.

Forsigtighed ved professionelles kontakt med analogerne

Det er Sundhedsstyrelsens opfordring, at der i øvrigt tages forsigtighedsforanstaltninger blandt de professionelle (politi, toldpersonale, laboratorieansatte m.m.), der kommer i kontakt med stofferne. Procedure for håndtering af ukendte stoffer bør laves og en oplæring af personalet er nødvendig. Følgende områder bør overvejes: Håndtering af ukendte pulvere, personlige værnemidler (så som handsker og åndedrætsmaske og evt. adgang til antidot (naloxon), transport af pulvere samt opbevaring og mærkning af pulvere. Derudover bør der formuleres procedure for destruktion af pulver, hvor indholdet er kendt.

Sundhedsstyrelsen vil derfor videreformidle den særlige risiko med fentanyl-analogerne til arbejdsmiljøinstituttet, der således kan udstikke retningslinjer for arbejdspladser.

Kari Grasaasen
Chefkonsulent